

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 1998:5 av Andres Käärik m fl (fp) om gemensam forsknings- och utvecklingsatsning inom äldrevården

Föredragande landstingsråd: Ralph Lédel

Ärendet

Motionärerna föreslår att ett akademiskt sjukhem inrättas med tvärvetenskaplig forskning för att utveckla sjukhemsvården.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsstyrelsen konstaterar att aktiviteter inom det område som motionärerna behandlar har pågått kontinuerligt och mycket av det som motionärerna föreslagit har realiserats.

Ett Nationellt forskningscentrum har lokaliserats till Stockholm. Placeringen i Stockholm bestämdes sedan flera orter i landet konkurrerat om centrat. Av en kommitté med internationella företrädare ansågs Stockholm ha det mest intressanta alternativet. Bakom ansökan står Karolinska Institutet och Stockholms Universitet.

Enheten (ARC-Ageing Research Center) samlokaliseras med Stockholms läns Äldrecentrum och vissa faciliteter utnyttjas gemensamt bl a biblioteksfunktionen. Den intilliggande lokaliseringen ger också ett klimat där kompetenser kan befrukta varandra. Ett av skälen till att Stockholm vann lokaliseringen är det tvärvetenskapliga arbetssätt som Stockholms läns Äldrecentrum gjort sig känt för.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande

Till Stockholm har också lokaliserats en av de regionala forsknings- och utvecklingsenheter som givits tilldelning av statliga stimulansmedel. De medel som tilldelats Stockholm har gjort det möjligt att starta ett centrum i Älvsjö där landstinget och kommunerna samverkar.

De tankar som är bärande i motionen har varit vägledande när landstingets företrädare har agerat i samverkansprojekt med kommuner och statliga organ inom ovan beskrivna verksamhetsområden. Arbetet har varit framgångsrikt.

Nordvästra sjukvårdsområdet har tillsammans med 6 av de 7 kommunerna etablerat en forskningsenhet rörande vården av äldre. Enheten har lokaliserats till Jakobsbergs sjukhus.

Landstingsstyrelsen anser det angeläget att de äldre ges en trygg vård med hög kvalitet. Förutsättningen för det är att öka kunskapen genom forsknings- och utvecklingsarbete. Genom de insatser som beskrivs ovan kommer kunskapen om de äldre och deras vårdbehov att öka.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 5 december 2001.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 18 december 2001.

Mp-ersättaren antecknade följande särskilda uttalande

”Miljöpartiet de Gröna avser att i landstingsfullmäktige yrka bifall till motionen.

Denna motion är tre och ett halvt år gammal, men trots att den borgerliga majoriteten har styrt under tre år är det mycket kvar att göra av det som föreslås i motionen.

Det har tillkommit nya behov och kunskaper kring demenssjukdomarna och fortfarande behövs det t.ex. ett akademiskt sjukhem. Miljöpartiet anser att det akademiska sjukhemmet bör finnas i anslutning till den forskning som bedrivs kring demenssjukdomar på Huddinge sjukhus, och inte på Karolinska Institutet. Man måste också verka för att de medicine kandidaterna får komma i kontakt med gerontologin och den geriatriska vården tidigare under utbildningen än vad som är fallet idag. Samtalen med KSL har nu avbrutits kring det viktiga samarbetsavtal för insatserna kring de gamla i kommun och landsting. Det är därför särskilt viktigt att man från

landstingets sida tydliggör vilka ambitioner man har att bistå kommunerna i sin kunskapsutveckling för ständig kompetenshöjning av personalen.”

Ärendet och dess beredning

Andres Käärik och Birgitta Rydberg (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 10 februari 1998, föreslagit landstingsfullmäktige *att* ställa sig bakom förslaget om att utveckla Stiftelsen Äldrecentrum till ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård, *att* ställa sig bakom förslaget om att inrätta ett akademiskt sjukhem, med tvärvetenskaplig forskning för att utveckla sjukhemsvården, *att* landstinget, tillsammans med Stockholms stad, upptar förhandlingar med Karolinska Institutet och Stockholms universitet om forskningsdelen av denna satsning, *att* landstinget och Stockholms stad uppvaktar regeringen om statlig delfinansiering av ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård samt ett akademiskt sjukhem.

Yttranden har inhämtats från landstingskontoret och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingskontoret har i tjänsteutlåtande den 24 oktober 2001 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige *att* anse motionen behandlad.

Landstingskontoret har tagit del av hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande över motionen den 3 oktober 2000 och vill utöver vad som där anförts endast nämna att under det gångna året i samverkan mellan NVSO och sex av områdets sju kommuner ytterligare en forskningsenhet etablerats. Den har lokaliserats till Jakobsbergs sjukhus.

Statliga stimulansmedel för verksamheten finns i viss utsträckning även under år 2002.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 3 oktober 2000, som yttrande överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande (bilaga).

Bilagor

Motionen

En av samhällets allra viktigaste uppgifter är att ge våra äldre en god och trygg vård. I dag är emellertid bristerna stora. Det handlar om vårdköer, otillräcklig rehabilitering och ibland alltför kort tid som den äldre får stanna på sjukhuset. Det finns inte tillräckligt med platser på ålderdomshem och gruppboende för dementa. Det finns brister i det medicinska omhändertagandet och i omsorgskvaliteten. Och valfriheten är begränsad.

Antalet riktigt gamla i vårt samhälle ökar. Den statliga utredningen HSU 2000 har pekat på det stora gapet mellan behov och resurser. De har också konstaterat att det finns ett stort behov av forskning och utveckling för att förebygga sjukdomar på ålderns höst och ge en högre vårdkvalitet.

Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård

I relation till de belopp som kommuner och landsting i landet lägger ned på äldreomsorg och sjukvård för äldre är de ekonomiska satsningarna på forskning på detta område ytterst blygsamma. Vi menar att det behövs en satsning på ökat forsknings- och utvecklingsarbete inom äldrevården. Stockholms läns landsting och Stockholms stad har - som Sveriges största huvudmän för sjukvården respektive äldreomsorgen - tillsammans med regering och riksdag ett särskilt ansvar för att se till att forskningen på äldrevårdens område utvecklas.

Bengt Winblad, som är professor i geriatrik vid Huddinge sjukhus, har presenterat en idé om att utveckla Stiftelsen Äldrecentrum till ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård. Detta kompetenscentrum skulle ha som syfte att bedriva

1. Forsknings- och utvecklingsarbete för att förbättra äldrevården och äldreomsorgen samt förbättra situationen för anhöriga och vårdgivare.
2. Erbjudna undervisning till personal i kommun och landsting samt utveckla läromedel baserad på aktuell forskning och utveckling.
3. Ge rådgivning och vägledning till kommun och landsting för att utveckla nya modeller för vård och omsorg av äldre.

I dag satsar Stockholms läns landsting och Stockholms stad tillsammans 8 miljoner kronor för gemensamt forsknings- och utvecklingsarbete i Stiftelsen Äldrecentrum. Den utvecklingsverksamhet som bedrivs där är mycket framgångsrik. Äldrecentrums forskning har givit ny kunskap, till effektiviseringar samt nya metoder för att förebygga och lindra åldersrelaterade sjukdomar.

Vi anser att det är en utmärkt idé att utveckla Äldrecentrum till ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård. En nära koppling behövs till Karolinska Institutet och universitetsmiljön, samt till de verksamheter inom kommuner och landsting som riktas till äldre i behov av vård och omsorg.

Akademiskt sjukhem

Socialstyrelsen och andra har pekat på en rad brister i omhändertagandet av våra äldre på sjukhem och andra äldreboenden. Det handlar om bl a brister i det medicinska omhändertagandet, läkemedelshantering och vårdkvaliteten. Ökat forsknings- och utvecklingsarbete på detta område skulle kunna stimulera en god utveckling av omsorgen och vården av våra äldre.

Vi föreslår att ett akademiskt sjukhem bildas, med knytning till universitetsmiljön. Detta skulle kunna ske i samarbete mellan Stockholms stad, Stockholms läns landsting, Karolinska Institutet och Stockholms universitet. En tvärvetenskaplig forskning i sjukhemsmiljö skulle kunna ge nya kunskaper kring t ex vårdkedjor, vårdkvalitet, arbetsmiljö samt hur vård och omsorg bäst organiseras. Akademiska sjukhem med professorstjänster finns på andra håll i världen, bl a i Nederländerna. En spridning av kunskap och erfarenheter från ett akademiskt sjukhem skulle kunna vara till stor nytta för svensk äldrevård.

Vi föreslår mot bakgrund av ovanstående

att landstingsfullmäktige ställer sig bakom förslaget om att utveckla Stiftelsen Äldrecentrum till ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård

att landstingsfullmäktige ställer sig bakom förslaget om att inrätta ett akademiskt sjukhem, med tvärvetenskaplig forskning för att utveckla sjukhemsvården

att Stockholms läns landsting, tillsammans med Stockholms stad, uppftar förhandlingar med Karolinska Institutet och Stockholms universitet om forskningsdelen av denna satsning

att Stockholms läns landsting och Stockholms stad uppvaktar regeringen om statlig delfinansiering av ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg och äldrevård samt ett akademiskt sjukhem.

Stockholm den 10 februari 1998

För folkpartiet liberalernas landstingsgrupp

Andres Käarik

Birgitta Rydberg

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Förvaltningen har anfört följande:

Denna motion skulle enligt gängse hanteringsordning ha besvarats redan under år 1998. Då motionen aktualiserades under en tid då ett flertal aktiviteter pågick inom det aktualiserade området och resultatet av dessa avvaktades kom motionen att bli obesvarad inom utsatt tid.

Aktiviteter inom det område som motionärerna behandlar har dock pågått kontinuerligt och mycket av det som motionärerna föreslagit har realiserats.

Således har till Stockholm lokaliserats ett Nationellt forskningscentrum. Placeringen i Stockholm bestämdes sedan flera orter i landet konkurrerat om centrat. Av en kommitté med internationella företrädare ansågs Stockholm ha det mest intressanta alternativet. På andra plats kom Linköping. Båda dessa platser har tillförts kompetenscentra. Stockholm har dock fått större ekonomiska resurser.

Bakom ansökan står Karolinska Institutet och Stockholms Universitet. Forskningscentrat i Stockholm tilldelas årligen ca 7 mkr.

Enheten (ARC-Ageing Research Center) samlokaliseras med Stockholms läns Äldrecentrum och vissa faciliteter utnyttjas gemensamt bl a biblioteksfunktionen. Den intilliggande lokaliseringen ger också ett klimat där kompetenser kan befrukta varandra. Ett av skälen till att Stockholm vann lokaliseringen är det tvärvetenskapliga arbetssätt som Stockholms läns Äldrecentrum gjort sig känt för.

Till Stockholm har också lokaliserats en av de regionala forsknings- och utvecklingsenheter som givits tilldelning av statliga stimulansmedel.

De medel som tilldelats Stockholm har gjort det möjligt att starta ett centrum i Älvsjö där landstinget och kommunerna samverkar. De statliga medlen för denna verksamhet upphör dock med utgången av 2001.

De tankar som är bärande i motionen har varit vägledande när landstingets företrädare har agerat i samverkansprojekt med kommuner och statliga organ inom ovan beskrivna verksamhetsområden. Arbetet har varit framgångsrikt.